

BENDE VAN DE WITTE VEER

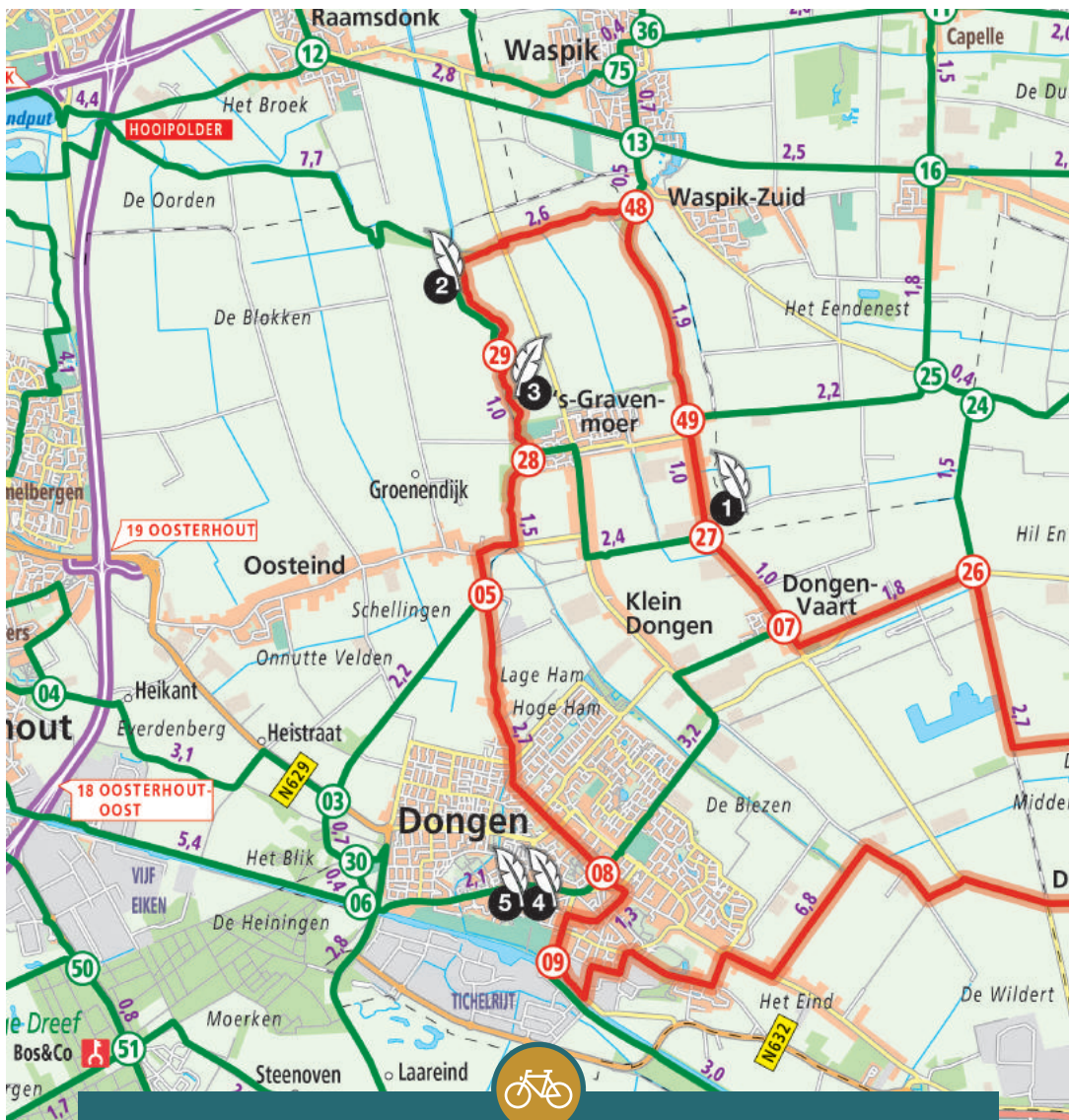

Een sage uit De Langstraat

Bende van de Witte Veer is onderdeel van de Sagen & Legendes Routes
Spannende fiets- en wandelroutes in Brabant

— 43 kilometer fietsroute in de omgeving van Loon op Zand —

ROUTE GEGEVENS

Totale route: 43 kilometer

S Start- en eindpunt
 De Zwammenberg
 Zijstraat 20, 5176 NG De Moer
dezwassenberg.nl

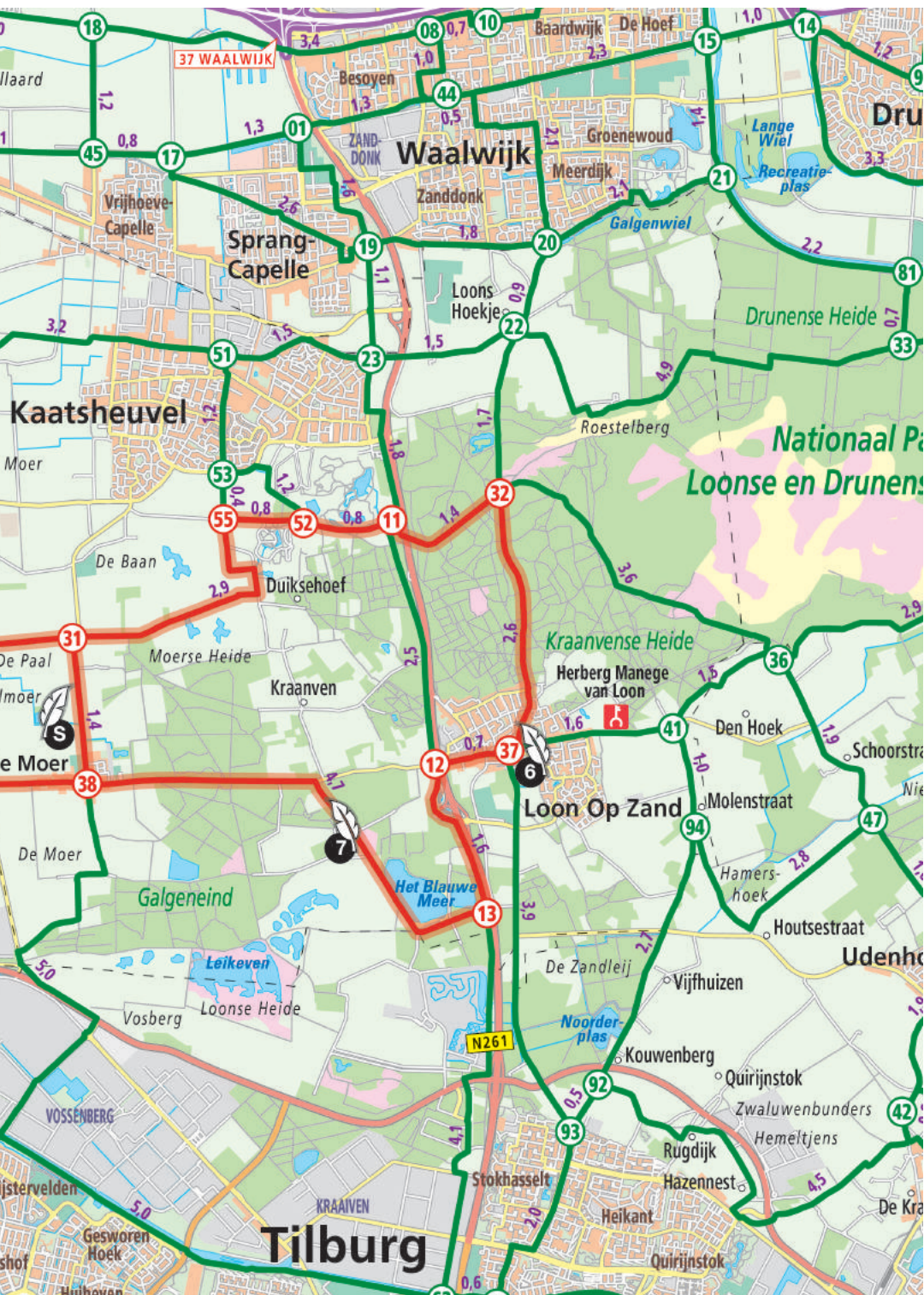
KNOOPPUNTEN

31 - 26 - 07 - 27 - 49 - 48 - 29 - 28 - 05 - 08 - 09 -
 38 - 31 - 55 - 52 - 11 - 32 - 37 - 12 - 13 - 38 - 31

LEGENDA BEZIENSWAARDIGHEDEN

- 1** Ravensbosch Hoeve
- 2** Donge
- 3** Grenspaal
- 4** Ruïnekerk Dongen
- 5** Museum De Looierij
- 6** Het Witte Kasteel
- 7** Galgeneind

BENDE VAN DE WITTE VEER

Armoede heerst rond het jaar 1720 in Noord-Brabant. Overleven is het enige wat telt. Er vormt zich een bende, onder leiding van Swarte Johannes, waar iedereen schrik van heeft. De Bende van de Witte Veer plundert er, vermomd en wel, op los en weet zo menig burger te bestelen. Een klopjacht volgt maar laat deze bende zich pakken? Wie weet verraadt een witte veer hen wel..

In Brabant leven de sagen en legenden voort. Fiets- en wandelroutes leiden je langs de meest indrukwekkende plekjes waar de verhalen tot leven komen. De 'Bende van de Witte Veer' fietsroute is een route van 43 kilometer in de omgeving van De Langstraat.

Noord-Brabant omstreeks 1720. De bevolking gaat al jaren gebukt onder het juk van Spaanse en Franse bezettingslegers. Overleven is het enige wat telt. Een groep 'heydens', 'landloopers' en deserteurs vormt een losgeslagen bende en ontpopt zich tot de schrik van de streek. Boerderijen en landhuizen zijn niet veilig voor hun plundertochten. Gestolen goederen en vee verkopen ze aan helers uit de omgeving, in ruil voor kleding, eten en wapens. Diep in het ondoordringbare gebied tussen Loon op Zand en 's-Gravenmoer, dat toen vlak aan de grens met Holland lag, houdt de bende zich schuil in een kampement. De beruchtste en sluwste van hen allemaal is bendeleider Swarte Johannes. Niemand weet hoe hij er werkelijk uitziet, want Swarte Johannes is een meester in vermommingen. Alleen de witte veer op zijn hoed is een teken dat hij lid is van de Bende van de Witte Veer.

Bendelid Blommerantje is tot over haar oren verliefd op Swarte Johannes. Maar hij is getrouwd met een ander en Blommerantje is, tot haar woede, slechts zijn 'bijzit'. Ze maakt in het geheim een zandstenen kop van Swarte Johannes die ze dag en nacht bij zich draagt, juist voor als hij bij zijn vrouw of op rooftocht is. Deze kop siert tegenwoordig de gevel van de Ravensbosch Hoeve (1). Hoe die daar terechtgekomen zou kunnen zijn, ontdek je tijdens deze tocht.

De misdaden van de bende gaan van kwaad tot erger. De ambitieuze drossaard (in die tijden een bestuursambtenaar) Otto Juyn wordt naar het gebied gestuurd om orde op zaken te stellen. Hij begint een nietsontziende klopjacht op de bendeleden en helers. Met zijn manschappen rolt hij het kampement op. Swarte Johannes weet te ontkomen, maar de achtergebleven bendeleden, onder wie ook Blommerantje, komen in het gevang terecht. Ze worden hardhandig verhoord om de waarheid boven tafel te krijgen en de meesten van hen eindigen aan de galg. De sluwe Swarte Johannes ontloopt zijn arrestatie door steeds even de grens naar Holland over te steken. Hij weet dat Otto Juyn hem daar niets kan maken.

— *Het varken gilt moord en brand* —

Totdat hij op een nacht een levensgrote fout begaat. In het pikdonker steelt Swarte Johannes een varken, dat hij op een boot laadt om de beek de Donge (2) over te steken. Maar het varken gilt moord en brand. Otto Juyn en zijn mannen volgen de schrille geluiden en wachten stilletjes bij de grensmaal (3) aan de oever. Zodra de boot in Brabant aan land komt, pakken ze Swarte Johannes op.

Otto Juyn vermoedt dat hij een bendelid voor zich heeft vanwege de witte veer op de hoed. Maar bewijzen kan hij het niet. Swarte Johannes beweert het varken te hebben gevonden. In zijn knapzak vinden ze een breekijzer en een pistool, maar die zijn volgens Swarte Johannes een geschenk van de smid Adriaan Coenen uit Dongen. Als Otto Juyn en zijn mannen naar de smid gaan om zijn versie van het verhaal te horen, vinden ze in zijn huis allerlei gestolen spullen. Deze worden in de kerk van Dongen (4) opgeslagen en Adriaan Coenen belandt er achter slot en grendel. Uiteindelijk krijgt hij als heler de strop. Swarte Johannes verdwijnt in de kerker van Het Witte Kasteel (6), waar hij een jaar lang hardhandig wordt verhoord. Hij vertelt veel leugens en brokken waarheid. Maar Otto Juyn heeft geen hard bewijs dat hij bij de Bende van de Witte Veer hoort. Vrijlating dreigt.

— U heeft Swarte Johannes te pakken —

Als Blommerantje wordt overgeplaatst naar Het Witte Kasteel, herkent ze de stem van Swarte Johannes. Verbitterd omdat ze voor hem nooit op de eerste plek kwam, ruikt Blommerantje haar kans om wraak te nemen. In ruil voor haar eigen vrijlating biedt ze Otto Juyn de zandstenen kop aan: "Als de man die u daar binnen heeft er net zo uitziet als deze kop, dan heeft u Swarte Johannes te pakken." En zo gaat Blommerantje vrijuit. Swarte Johannes bekent uiteindelijk zestig misdaden. Hij eindigt aan de galg en zijn lijk wordt naar Galgeneind (7) gebracht. Zo komt er een einde aan de grootste bende die Brabant ooit heeft gekend. Otto Juyn schenkt de zandstenen kop aan de boer van wie het varken gestolen was. Want dankzij dit varken is Swarte Johannes gepakt. En zo kwam de kop aan de gevel van Hoeve Ravensbosch (1) terecht.

Maar de verhalen bleven bestaan en dwalen nog altijd rond als een herinnering. Zo zal eenieder die het gebied betreedt, horen over De Bende van de Witte Veer. Er wordt gefluisterd dat de geesten van Swarte Johannes, Blommerantje, Lucretia de Heydinne, Capiteyn Alewijn Aertappel en Luytenant Peldertje hier nog steeds ronddolen. En vind je op de route een witte veer... het zou zomaar kunnen dat ze heel dichtbij waren.

Er is meer...

Bij diverse gastvrijheidslocaties in de regio kun je terecht voor speciale producten en activiteiten die gerelateerd zijn aan de avonturen van de Bende van de Witte Veer. Wil je meer te weten komen over deze roversbende, de fietsroute, gerelateerde workshops, streekproducten, menu's, activiteiten en evenementen? Neem dan een kijkje op **bendevandewitteveer.nl**.

En regio De Langstraat heeft nog veel meer te bieden. Naast de schilderachtige vestingstad Heusden, de Efteling, Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen en rivier de Bergsche Maas biedt de regio vele unieke kleinere pareltjes, die een bezoek méér dan waard zijn. Vergeet dan ook zeker niet om een kijkje te nemen op **bezoekdelangstraat.nl**, want daar vind je het complete aanbod aan uittips, eet- en drinklocaties, overnachtingsadresjes, routes en de uitagenda van De Langstraat. Welkom in De Langstraat: tuin van Brabant!

Op zoek naar sporen van de Bende van de Witte Veer

Wanneer je het grensgebied tussen Holland en Brabant betreedt, voel je de geesten van de Bende van de Witte Veer nog altijd rondwaren. Ga op pad maar wees gewaarschuwd: bij het vinden van een witte veer zou het zo maar eens kunnen dat ze heel dichtbij waren...

Routebeschrijving

Wil je weten waar de buit van smid Adriaan Koenen opgeslagen lag? Volg dan onderstaande routebeschrijving richting de Ruïnekerk in Dongen. Zouden de geheelde spullen hier nog steeds als pronkstukken uitgesteld liggen?

- Fiets vanaf de Hoge Ham richting knooppunt 08;
- Sla bij knooppunt 08 rechtsaf naar het Looiersplein om zo de route richting knooppunt 06 te volgen;
- Sla linksaf de Kerkstraat in;
- Vervolg je weg totdat de kerk voor je opdoemt.

Tevens passeer je op deze route Museum De Looierij. Ook daar heeft de bende haar sporen achtergelaten.

FIETSKNOOPPUNTEN

Volg de route van knooppunt naar knooppunt via de herkenbare fietsknooppuntborden. Je fietst eenvoudigweg van nummer naar nummer. Op bordjes die langs de kant van de weg staan, vind je de cijfers van de knooppunten. Pijlen wijzen je vervolgens de weg naar het door jou gekozen nummer.